

KOORDINACINIO CENTRO NACIONALINIAMS · DEMOKRATINIAMS JUDĖJIMAMS SOVIETŲ IMPERIJOJE REMTI "DEMOKRATĪJA IR NEPRIKLAUSOMYBĒ"

DEKLARACIJA

priimta 1989 m. gegužės mėn. 8 dieną
Paryžiuje, šios organizacijos įkūrimo metu

Deklaracijos apimtis — 5 mašinos rašio puslapiai. Žemiau pateikiamas tiksliai konspektyvus deklaracijos aptašakojimas, išvardinami reikšmingesni jos akcentai.

Deklaracijos pradžioje glaustai įvertinta dabartinė Sovietų Sąjungos padėtis. Pabrėžiama, jog realios demokratijos jėga dar nėra. Veikiantieji įstatymai kaip ir anksčiau prieštarauja tarptautinės teisės normoms. Tautiniams-demokratiniam judėjimams slopinti tebenaudojamos represijos. Tai patvirtina įvykiai Armėnijoje ir Gruzijoje. Sovietų Sąjunga buvo ir pasiliko kolonijine imperija. Jos grobuonišką politiką akivaizdžiai iliustruoja slaptas suokalbis su nacistine Vokietija dėl Pabaltijo vaistybių ir kitų kraštų užgrobimo. Sovietinė imperija yra ankstyvesnės Rusijos imperijos natūrali tęsia; su tuo tik skirtumu, kad ji yra totalitarinė. Sovietinis socializmas parodė, jog jis nesugeba išspręsti ekonominių, politinių, tautinių ir kitų problemų. Išėjimas iš krizės — ne liberalizacija, ne totalitarinės sistemos modernizacija, o jos atsisakymas.

Demokratinės opozicijos vaidmens ir jos reikšmės nesupratimas trukdo tautoms siekti tautinės nepriklausomybės ir socialinio-ekonominio progreso. To nesupranta oportunistinių pažiūrų inteligentija ir dalis buvusių disidentų, pasilikusių imperijoje ar atsidūrusių užsienyje. Opozicijos vaidmens nesupratimas vyrauja ir Vakarų pasaulyje. Vakarai per daug pasitiki realia Gorbačiovo jėga ir nepakankamai vertina tautinių-demokratinų judėjimų realią jėgą. Negalima remti Sovietų Sąjungos vyriausybės ir ja pasitikėti, neatsižvelgiant į reikalavimus, kuriuos kelia tie, kurie dalyvauja tautinio išsilaisvinimo kovoje.

Toliau Deklaracijoje kalbama apie tai, kad demokratinė opozicija Sovietų Sąjungoje yra įvykęs faktas, su kuriuo negalima besiskaityti. Opozicija pasireiškia nepriklausomų politinių partijų ir

Ką darome, drauge? Paremiame,
ar leisime nuvirsti?...

Taip prancūzų dienraščio Le Quotidien de Paris karikatūristas vaizduoja 'nomenklatūros' sukretimą Sovietijoje

organizacijų susikūrimu, tautinių-demokratinų judėjimų koordinacinio komiteto įsteigimu Vilniaus konferencijoje, judėjimais už laisvę ir demokratiją ir kt. Paryžiuje įsteigtos organizacijos nariai yra tos opozicijos atstovai. Organizacijos konstrukcinė programa yra skirta vesti pavergras tautas iš socialistinės ak-lavietės. Kad tai padarytume reikia įgyvendinti 3 pagrindinius principus: sukurti tikrąją demokratiją, leisti tautoms laisvai apsispręsti, netrukdyti kurti laisvuosius verslus.

Deklaracijoje ypatingai akcentuojama tautinė savivalda, kuri turi tapti opoziciniu tautiniu parlamentu, tautos valios išryškiniu ir tos valios politiniu įteisinimu. Organizacija "Demokratija ir Nepriklausomybė" tik tautinėje savivaldoje mato jėgą, kuri pajėgi Sovietų Sąjungos tautas, siekiančias pilnos laisvės, atvesti į tikrąją valstybinę nepriklausomybę. Visas Sovietų Sąjungos imperijos pavergtas tautas sujungia kova prieš bendrą priešą — imperinę totalitarinę sistemą, kova už žmogaus teises visais aspektais.

Deklaracijoje reikalaujama, kad nuo Sovietų Sąjungos ekonomikos būtų pa-

šalinti valstybinio socializmo pančiai, kad būtų duota laisvė privačiai, kooperatyvinei ir valstybinei gamybai. Reikalaujama išvesti okupacinę kariuomenę iš visų tautinių respublikų ir visiškai nesikišimo į jų vidaus reikalus. Reikalaujama paleisti visus politinius kalinius, nutraukti represijų vykdymą.

Deklaracijos pabaigoje sakoma: "Sovietinė totalitarinė imperija yra biogis ir anachronizmas. Jis privalo pasitraukti iš istorinės arenos. Toji imperija turi užleisti vietą laisvoms demokratinėms valstybėms, kurios bus lygiateisės su visomis kitomis pasaulio valstybėmis"

Deklaracijoje skelbiamas Koordinacinio centro tautiniams-demokratiniam judėjimams Sovietų imperijoje remti įsteigimas, kurio pavadinimas "Demokratija ir Nepriklausomybė". Tas centras atviras visiems tautiniams, demokratinų ir išsilaisvinimo judėjimų atstovams Centras bendradarbiaus su visais, kurie palaiko šią Deklaraciją ir pritaria jos principams.

Žemiau seka 22 parašai.

Deklaracijos santrauką paruošė
Vytautas Skuodis

SEMANARIO MŪSU LIETUVA

"NOSSA LITUÂNIA"

Metinė prenumerata Brazilijoj: NCz\$. 15,00
Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.
Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 60 Dol.

GARBĖS PRENUMERATORIUS NCz\$. 30,00

Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetraž: NCz\$. 1,00

Straipsnius ir Korespondencija Redakcija taIso bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėjų nuomonę.

Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVĖNAS ar PETRAS RUKŠYS vardu.

Rua Juventus, 28 Parque da Moóca – CEP 03124
São Paulo – Brasil

Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS

Administrador: PETRAS RUKŠYS

Redige Equipe Editorial – Fone: 273-0338

Atskiro numerio kaina NCz\$. 0,50

Į P. Ameriką oro paštu: 45 Dol.

Į tolimus kraštus 75 Dol.

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS NCz\$. 25,00

Stripsnius ir Korespondencija Redakcija taIso bei tvarko savo nuožiūra.

DABARTIES ĮVYKIAI LIETUVOJE

Lietuvos, Latvijos ir Estijos tautinių sąjūdžių bendras suvažiavimas įvyko gegužės vidury Taline. Jis paskelbė ekonominės nepriklausomybės deklaraciją. Joje sakoma, kad Sov. Sąjungoj "perestroika" veikia ketveri metai, tačiau ekonominis smukimas vyksta toliau: kyla infliacija ir krenta pragyvenimo lygis. Slenkama prie moralinio ir psichologinio nuosmukio, kuris gali privesti prie politinės netvarkos. Centro valdžia laviruoja ir nesiima reikalingų radikalų reformų. Iki šiol norima išlaikyti "stiprų centrą" ir respublikoms duoti ekonominių teisių neesminiuose dalykuose.

Esant tokiai padėčiai, baltiečių susirinkimas laiko tikslinga: 1. Paskelbti, kad suverenių valstybių Estijos, Latvijos ir Lietuvos žmonės patys pasirinkt ekonominę sistemą. 2. Reikauti, kad Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje būtų priimti ekonominės nepriklausomybės įstatymai. 3. Išskelti Sov. Sąjungos aukščiausioje valdžioje, kad būtų priimti įstatymai, kurie garantuotų Estijos, Latvijos ir Lietuvos nuo 1990 metų perėjimą į savarankišką ekonominį tvarkymąsi. 4. Sovietų valdžios atmetimas baltiečių siūlomų ekonominių reformų turėtų reikšti nesiskaitymą su suverenių respublikų teisėmis.

Šiame susirinkime atvirą kalbą pasakė sąjūdielis Jurgis Okas. Vienoje vietoje jis kalbėjo apie antrąją Raudonosios armijos okupaciją. Tuo metu Lietuvos vyrai atsisakė tarnauti okupantui ir išėjo į miškus. Žūtbutinė kova tęsiasi 9 metus. Apie 50.000 karių šioje kovoje padėjo galvas. Jų šūkis buvo: "Geriau mirti laisvam, negu gyventi vergu". Jų kraujas nenuėjo veltui. Šiandien Lietuvoje esą tik 12% ateivių. Jis savo kalbą užbaigia: "Mes gyvename ypatingą laiką, kai sprendžiama mūsų tautos ateitis. Ir nuo to, kokią poziciją užimsime ateities atžvilgiu, priklausys mūsų likimas. Netikime miglotais daliniais pažadais. Nesusiriškime rankų apgaulingomis vergiškomis sutartimis, už kurias mus praiektų ainiai, siekime aiškiai apibrėžtų tikslų, vedančių mus į nepriklausomo valstybingumo atkūrimą".

Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio Pailangos grupių įgaliotinių konferencijoje gegužės 20 d. buvo priimta rezoliucija dėl Baltijos pajūrio demilitarizavimo.

Lietuva, kaip Latvija ir Estija, siekia atgauti neutralių valstybių statusą. Tas valstybių atstatymas turėtų prasidėti tuoj pat, demilitarizavus Baltijos pajūrį.

Pačios gražiausios Lietuvos pajūrio vietos užimtos karinių poligonų, įvestas specialus pasienio režimas. Šiandien yra mažiau laisvo pajūrio, negu 1939 m. užėmus Hitleriui Klaipėdos kraštą. Poligonai su kariniais įrengimais padarė didelę žalą Lietuvos ūkiui, o radarinės ir kitos ginklų sistemos kenkia žmonių sveikatai. Nuostoliai siekia milijardines sumas.

Rezoliucijoje reikalaujama: išskelti iš Lietuvos pajūrio karinius poligonus, visiškai panaikinti radarinę sistemą. Pailangoje ir apylinkėse, panaikinti visus karinius įrengimus ir nekurti naujų Kuršių Neringoje, neleisti kurti karinių jūrų bazių Klaipėdoje, Šventojoje, Neringoje ir Kuršių mariose. Kreipiamasi į visus Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmones bei Baltijos jūros valstybių tautas paremti rezoliuciją.

Vytauto Didžiojo universitetas Kaune turės šešis fakultetus: humanitarinį, verslų, meno, informatikos ir fizikos-biologijos. Jis savo veiklą pradeda š. m. rugsėjo 1 d. Universitetas kviečia mokslininkus ir kūrėjus skaityti akademinis kursus. Universitetas neturi galimybių apmokėti už darbą tinkamą valiutą, tačiau atvykstantiems iš užsienio profesoriams garantuoja pilną išlaikymą jiems ir jų šeimos nariams. Universitete taip pat garantuojama pilna pasaulėžiūros ir įsitikinimų laisvė. Reikia paduoti pareiškimą, nurodant kokius kursus ir kuriuo

laiku galėtų skaityti, akademinės veiklos apžvalga, siūlomo skaityti kurso planą, mokslinio laipsnio diplomo kopiją. Rašyti šiuo adresu: 233000 Kaunas, K. Donelaičio 20,209 kab. Ramunei Mačikonienei, tel. 22.48.84, Lithuania, USSR.

Lietuvos socialdemokratų partija (LSDP) atkurta gegužės 19 d. Vilniuje. Pareiškime sakoma, kad demokratiškas visuomenės gyvenimas neįmanomas be daugiapartinės sistemos. Partija įsteigta atgimstančioje tautoje 19 šimtmečiuje. Ji puoselėjo tautų apsisprendimo, nepriklausomybės, demokratijos, politinio ir socialinio teisingumo idėjas. LSDP veiklai koordinuoti išrinktas organizacinis komitetas. Jį sudaro: Kazimieras Antanavičius, Vytenis Andrukaitis, Albinas Bagdonas, Aronas Gutmanas, Gintautas Iešmantas, Albinas Januška, Valdas Katkus, Alfonsas Jakubėnas (LSDP narys nuo 1926 m.), Dobilas Kirvelis, Antanas Matijošaitis. Aloyzas Sakalas, Juozas Šatas, Zita Šličytė, Kazimieras Uoka.

Vilniaus arkikatedros aikštėje gegužės 29 d. buvo politinių kalinių geibėjimo komiteto nario Petro Cidziko 25-ji streiko diena. Jis jaučiasi silpnai, tačiau atsisako medicinos pagalbos. Jis reikalauja paleisti politinį kalinį Boleslovą Lizūną, peržiūrėti Arūno Dainausko bylą ir viešai paskelbti Mažojoje Lietuvoje 1945-47 m. Sovietų vykdytų žudynių aplinkybes bei kaltinimus.

Panevėžy gegužės 29 d. įvyko vysk. Kazimiero Paltaroko minėjimas. Jį suruošė Panevėžio viešoji biblioteka, katedra ir Panevėžio ateitininkai (LIC).

Lietuvos krikščionių demokratų partija ir Estijos krikščionių sąjunga, ELTOS gegužės 22 d. pranešimu, sveikino Krikščionių demokratų Vidurio Europos suvažiavimą Vienoje ir pareiškė viltį, kad kitame tokiam suvažiavime galės dalyvauti Lietuvos ir Estijos atstovai. Taip pat priminė, kad Molotovo-Ribbentropo paktas ir slapti protokolai yra skaudžiausias ano meto palikimas visai Rytų Europai. Kreipiamasi į suvažiavimo ir viso pasaulio sąžinę, kad būtų atstatytos Baltijos valstybės.

Paryžiuje, Sorbonos universitete, gegužės 30 d. įvyko Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos atodarymas. Joje dalyvavo Lietuvių informacijos centro vedėja ir PLB valdybos įgaliotinė Gintė Damušytė. Susirinkusius

FÁBRICA DE GUARDA – CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 V. Prudente Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

sveikino Prancūzijos prezidentas F. Miterandas, išskeldamas asmeninių ir kolektyvinių laisvių svarbą. Vakare Prancūzijos Užsienio reikalų ministeris R. Dumas ministerijos pilyje suruošė vaišes. Gintei Damušytei teko kalbėtis su korespondentais, diplomatais, tarp jų su Kanados ambasadorium W. Bower, su Paryžiaus kardinolu Jean-Marie Lustiger ir kitais. (LIC)

VLIKo pirmininkas dr. K. Bobelis gegužės 27 d. išvyko dalyvauti Žmogaus teisių konferencijoje Paryžiuje, kur gavo teisę į konferencijos posėdžius. Gegužės 29 d. jis su sūnumi dalyvavo JAV-bių ambasados priėmime.

Viktoro Petkaus ir Antano Terlecko pranešimu gegužės 25 d. Vilniuje įvyko visų neformalių (valdžios nepripažintų) organizacijų susirinkimas ir įsteigė Lietuvos nepriklausomybės sąjungą (LNS). Sąjūdis, kuris valdžios formaliai pripažintas, susirinkime nedalyvavo. Sąjungos tikslas — pilnas Lietuvos nepriklausomybės atstatymas. LNS birželio 11 d. ruošia mitingą Kalnų parke Vilniuje paminėti 49-sias okupacijos metinę. Lietuvos demokratų partijos Kauno skyrius birželio 3 d. Dainų slėnyje suruošė mitingą tema "Lietuvos ateitis — totalitarizmas ar demokratija". (ELTA)

"The New York Times" gegužės 25 d. laidoje ryšium su Lietuvos suvereniteto paskelbimu stebisi lietuvių drąsa ir apgailėstauja, kad Vakarų spauda neatkreipė tinkamo dėmesio, JAV laikosi politikos nesikišti į Sov. Sąjungos reikalus. Bet Baltijos valstybės nesandios sovietų vidaus reikalas. Jos buvo nepriklausomos ir Stalino okupuotos. Prezidentas G. Bushas galėtų daug ką padaryti. JAV ir kiti kraštai nepripažįsta Baltijos valstybių prievartinio aneksavimo. Todėl turėtų šiems kraštams padėti. Mažiausia JAV galėtų jais rūpintis bent tiek, kiek yra rūpinimasi arabais Izraelio užimtoje teritorijoje. Jeigu Gorbačiovas pasmerkė Stalino nusikaltimus, tai nuosekliai turėtų atitaisyti skriaudą baltiečiams. Baltijos valstybių okupacija yra tarptautinis nusikaltimas.

"The Washington Times" gegužės 23 d. rašo, kad baltiečiai siekia nepriklausomybės. Tuos siekius Gorbačiovas galėtų nesunkiai išpildyti. Baltijos kraštai skiriasi nuo Sov. Sąjungos savo kalba, kultūra, religija. Jie turi ir savo istorinę nepriklausomybę. Tų valstybių užgrobimas ir tęsiama okupacija yra įžūlus Sov. Sąjungos sutarčių nesilaikymas. Sovietų valdžia yra pasirašiusi sutartis, kuriomis atsižadėjo visiems laikams suverenių teisių į šių kraštų teritorijas, pasižadėjo tų kraštų neužimti, bet kokiomis aplinkybėmis. Gorbačiovas turėtų atitaisyti Stalino nusikaltimus. Jis

galėtų pasielgti su Baltijos valstybėmis, kaip buvo pasielgta 1945 m. su Suomija ir 1955 m. su Austrija. Šie kraštai pilnai nepriklausomi, bet neutralūs užsienio politikoje. Baltiečiai galėtų džiaugtis savarankišku gyvenimu, bet tuo pačiu nesudarytų jokių politinių ar karinių komplikacijų Sov. Sąjungai.

J. A.

Ilustração da capa:
Stefano Navarrini

O último movimento da longa partida entre o Kremlin e a Santa Sé envolveu a Lituânia, a república mais católica da Urss. Como prosseguirá o match entre Mikhail Gorbachev e João Paulo II?

LIETUVA DAUGIAKALBIAM ŽURNALU

"30 GIORNI" yra tarptautinis žurnalas, geriausiai informuotas ir informuojantis apie "Bažnyčios gyvenimą". Leidžiamas Romoj, tališkai; bet pradeda eiti ir kitom kalbom: prancūziškai, angliškai, ispaniškai, vokiškai. Dabar jau išeina ir portugališkai, leidžiamas São Paulo: "30 DIAS na Igreja e no mundo".

Mums įdomus ypač šių metų 4 numeris, skiriantis daug dėmesio Lietuvai.

Pats žurnalo viršelis rodo Popiežių lyg šachmatais žaidžiantį su Gorbačiovu — abu stumdinėja "bažnyčias". Ir titulas: "VATICANO - URSS: A Partida. Ir trumpas pristatymas: "Um lance de supresa: Pela primeira vez nos últimos 43 anos a Igreja Católica Lituana tem uma nova Hierarquia. A futura lei sobre

a liberdade religiosa continua em discussão". Turinio pristatyme pažymėta: "Os bispos voltam à Lituânia. A hierarquia foi restaurada na mais católica das repúblicas soviéticas. Aqui toda a história: Ir siunčia į 50 pusių. O tenai, po trumpos apžvalgos "Um pouco de liberdade e muitas incógnitas", skiria 3 išstisus puslapius grynai Lietuvai: LITUÂNIA: Não à lei de Moscou". Ir pabrėžia: "Não queremos depender de Moscou em matéria religiosa, diz o cardeal lituano Sladkevičius", ir pristato visą padėti.

Viskas, asmenų vardai bei vietovės tiksliai, pilnai lietuviškai nurašytos.

Straipsnį rašo Marina Ricci, matyt, italė; bet jai padėjo Algis Sodonis.

Straipsnis su penkiom iliustracijom.

Tam pačiam numery ir Amerikos kardinolo John Krol pasisakymas apie mūsų siškį prelatą Vatikane: "Muitas mentiras sobre meu amigo Marcinkus".

ĮSTEIGTA LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS SĄJUNGA

Viktoras Petkus ir Antanas Terlekas telefonu pranešė VLIK-ui, kad gegužės 25 d., Vilniuje įvyko pagrindinių, vyriausybės formaliai nepripažintų, lietuviškų organizacijų susirinkimas, kuris įsteigė Lietuvos Nepriklausomybės Sąjungą — LNS, apjungiančią visas neformalias grupes. Sąjūdis, kuris yra vyriausybės pripažinta organizacija, tame susirinkime nedalyvavo. Netrukus LNS paskelbė susirinkime paruoštą deklaraciją. Pagrindinis LNS tikslas yra pilnas Lietuvos nepriklausomybės atstatymas.

(ELTA)

FATIMOS SESELIŲ JUBILIEJUS

"Fatimos Dievo Motinos misionierės", kunigo Mečislovo prieš 25 metus įkurtos seselės, šiemet švenčia įkūrimo sidabrinį jubiliejų. Pasklidusios jau Brazilijoje, Portugalijoje, Italijoje — ruošiasi ir savo misionijai Lietuvoje. Ir jubiliejų švenčia ne tik São Gonçalo, Niteroi, bet ir Aparecidoj, Lisbonoj, Vatikane ir dar kur kitur.

Sveikintinos seselės Marijos Misionierės ir šios vienuolijos įsteigėjas, kun. Mečislovas Valiukevičius.

COMERCIAL SVEIKAS LTDA.

BEBIDAS FINAS EM GERAL, NACIONAIS E ESTRANGEIRAS

WISKIES - CHAMPANHES - CONHAQUES - LICORES - AGUARDENTES
CERVEJAS - REFRIGERANTES - SUCOS - AGUAS MINERAIS - ETC.

ACEITAM-SE ENCOMENDAS PARA FESTAS EM GERAL
CASAMENTOS, BATIZADOS, ANIVERSÁRIOS, CONFRATERNIZAÇÕES, ETC.

PROGME SUA FESTA E
DEIXE AS BEBIDAS SOB NOSSA RESPONSABILIDADE.

Rua Mansiás, 7 - CEP 03140 - Fone: 215-6227 - Vila Zelina - S. Paulo

LIETUVOS PER... AMAZONIJA

Mūsų misionierius, kun. Kazimieras ėkšta, salezietis, iš Manaus persiunčia sąpluoštą lietuviškos spaudos iškarų, kurias gavo iš Lietuvos. Daugiausia "Komjaunimo tiesos". Kad ir toks traipsnis: "Skamba atminimo varpai". Iškilnių aprašymas:

Artėja dvylikta. Sodelyje, aikštėje, retimose gatvėse banguoja žmonių jūga. Daugelio rankose — juodomis geduoto juostomis perrištos trispalvės, plakatai su tremties vietų pavadinimais.

Žmonės iš visos Lietuvos čia susirinko paminėti Gedulo ir Vilties dieną.

Trumpu įžanginiu žodžiu minėjimą pradėjo mirtininkų kameroje kelis mėnesius praleidęs, lagerių baisumus ir laubą patyręs buvęs politinis kalinys Liudas Dambrauskas. Jis kalba apie autos kančias, apie geresnės ateities viltį.

Ir ištrauka kaibos, kurią pasakė Lietuvos Komunistų Partijos Centrinio Komiteto pirmasis sekretorius, Algirdas Brazauskas:

— Tautos atminties neįmanoma ištrinti, — pasakė jis. — Mes čia susirinkome istorijai ir žmonėms pareikalavus. Susirinkome ne kokioje nors kitoje Lietuvos vietoje, o Laisvės paminklo papėdėje. Nes tuomet, prieš keturiasdešimt aštuonerius metus, ne tik Lietuvos žmonės buvo vežami į tolimus kraštus. Tuomet bandė išvežti ir mūsų laisvę, mūsų tikėjimą gyvenimu ir ateitimi. Tai, kad tūkstančiai žmonių susirinko šiandien čia, rodo — laisvės nepavyko išvežti.

Taip dešimtys tūkstančių mūsų krašto gyventojų nebeišvydo gimtinės dangaus. Lietuviškais atminties kryžiais nusėti Sibiro ir Šiaurės plotai, ir tas liūdnas žemėlapis — daugelio širdyse. Dešimtmečius mes apie tai tylėjome, bet tylėjimo laikai baigėsi. Šiandien mes privalome pasakyti: Lietuva prisimena visus, kurie buvo prievarta atplėšti nuo savo namų židinio ir nebesugrįžo atgal. Dar negalime išvardyti visų, bet aš tikiu: bus tokia tautos atminties knyga, joje bus įvardytas kiekvienas — ir grįžęs, ir amžiams atgules toli nuo savųjų...

Ir tęsiamas iškilnių aprašymas:

Mes negalime ir neturime teisės pamiršti tautos istorijos: buvo ne tik 1941-ųjų birželio 14-oji. Metais anksčiau buvo birželio 15-oji. Lietuvos sienas peržengė kaimyninės didžiosios šalies kariuomenės dalys, keleriopai gausesnės negu Lietuvos armija.

Jau nebėra tu, kurie prieš pusę amžiaus sprendė Lietuvos likimą ir manė esą teisūs. Dabar Lietuvoje esame mes, ir nuo mūsų priklauso, kaip mes gyvenime savo krašte. Visiems mums reikalingas susitelkimas siekiant bendro tikslo — šviesios Lietuvos ateities.

Mes norime suvokti ir apmąstyti savo praeitį. 1939 metų slapti sandėriai tarp Stalino ir Hitlerio jau tapo aptarimo objektu ir TSRS liaudies deputatų suvažiavime, ir pasaulyje. Aukščiausiosios Tarybos sesijoje gegužės mėnesį mes pareiškėme norą išsiaiškinti savosios istorijos tamsias vietas. Gal ne visiems tai patiko, gal ne visiems patiks ir sąjunginės komisijos išvados. Bet negalima parašyti istorijos, nors buvo bandoma tai padaryti. Istorinė tiesa visuomet pralaužia pasipriešinimą, kad ir koks jis bebūtų.

Čia Laisvės paminklo papėdėje, aš privalau partijos ir vyriausybės vardu pasakyti, kad į mūsų gyvenimą sugrįžo ne tik brangūs simbolai ir tautinės tradicijos. Pertvarkos žingsniai šiandien baigina kai kuriuos žmones Lietuvoje ir už jos ribų. Pakilome naujam gyvenimui. Kuriasi sąjungos ir draugijos. Žmonės sako tiesą ir nori ją išgirsti. Atsirado Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis. Mums reikia darbuotis petys petin, taip, kaip Lietuvos deputatai dirbo, gal net sakyčiau, kovėsi Maskvoje. Ne iš karto galima pastatyti naują Lietuvos namą, bet mums to reikia, nes kapitaliniais remontais, jau negalime tenkintis...

Ir tęsiamas iškilnių aprašymas:

Sugaudžia varpai Istorijos muziejaus bokšte. Jiems skambant dedamos gėlės prie Laisvės paminklo. Varpai skamba visoje Lietuvoje...

Daugiatūkstantinė eiseną, kurios priekyje žengia buvę tremtiniai ir politiniai kaliniai, miesto gatvėmis paraukia Dainų slėnio link. Trumpai stabteli prie geležinkelio stoties, iš kurios ešelonai su tremtiniais ne kartą išriedėjo į Rytus, kurioje tūkstančiai Lietuvos gyventojų atsisveikino su Tėvyne. Tylos minute pagerbiamas negrįžusiųjų atminimas.

... Pagerbiamas negrįžusiųjų atminimas. Į tolį nuvilnija giesmės "Marija, Marija" melodija.

Tiek žmonių dar nebuvo matęs Dainų slėnis ir senasis ažuolynas. Virš estrados — Respublikos valstybinės vėliavos fone tautos simbolis Vytis. Plevėsuoja Lietuvos, Latvijos ir Estijos — likimo sesių — trispalvės. Čia toliau tęsiasi Gedulo ir Vilties dienos iškilmės. Skamba jungtinio choro atliekama daina "Lietuviais esame mes gimę"...

ŠV. TĒVAS LIETUVIŠKAI

Kaip rašoma iš Romos, Šv. Kazimiero kolegijoje lankėsi Vilniaus konservatorijos rinktiniai studentai, kurie buvo atvykę į Arezzo miestą dalyvauti 4-rių chorų varžybose. Romoje balandžio 11 antradienį, jie dalyvavo popiežiaus Jono Pauliaus I. laikytose Mišiose "Išganytojo Motinos" koplyčioje. Pamaldų pabaigoje Šv. Tėvas kreipėsi į dalyvavusį jaunimą lietuviškai: "Garbė Jėzui Kristui. Nuoširdžiai sveikinu jus čia atvykusius. Per jus sveikinu ir visus jūsų choro narius, jūsų šeimas. Vilniaus miestą, Lietuvos jaunimą ir visą brangiąją Lietuvą. Lai Dievas visus jus laimina".

VOKIETIJA

Prel. Dr. Vytautas Kazlauskas, ilgus metus vadovavęs radijo lietuviškoms laidoms, apsigyveno Dieburge, kur kadaise buvo įsikūręs a.a. kun. Alfonsas Bernatonis. Prel. dr. V. Kazlauskas dabar teiks religines paslaugas velionies aptarnautiems lietuviams.

MOKYTOJŲ SAJŪDŽIO SUVAŽIAVIMAS

Vilniuje įvyko Lietuvos mokytojų sąjūdžio steigiamasis suvažiavimas. Jį atidarė pedagogikos mokslų daktarė Meilė Lukšienė. Tylos minute pagerbti tremtyje žuvę mokytojai. Ant dr. Jono Basanavičiaus kapo moksleiviai padėjo gėlių krepšelius. Suvažiavime dalyvavo mokytojas iš Čikagos Arvydas Žigas.

POSTO
VILA CAIÇARA LTDA.
AV. PRES. KENNEDY, 19.000
VILA CAIÇARA-PRAIA GRANDE
TEL: (0132) 70-6048

CHOPPERIA
ALEXCHOPP LTDA.

CHOPP — PIZZA — QUEIJOS — FRIOS
RESERVAS PARA FESTAS — MUSICA AO VIVO
Rua SOLON 1062 — Bom Retiro — Tel. 223-2333

MŪSŲ LIETUVOS PRENUMERATAI GALIMA UŽSIMOKĖTI TAIP PAT V. ZELINOS PARAPIJOS KLEBONIJOJ.

ELTOS INFORMACIJOS

SPECIALI LAIDA 1989 m. liepos 5 d.

ATSIŠAUKIMAS DĖL HITLERIO-STALINO PAKTO

Hitlerio-Stalino Pakto 50-mečio minėjimui dirvą paruošti VLIK valdyba parengė ir atspausdino 25.000 egzempliorių "APPEAL" – atsišaukimų anglų kalba, platinimui angliškai kalbančiuose kraštuose. Juomi prašoma laisvojo pasaulio paramos padėti Lietuvai ir kitiems Pabaltijo kraštams "išsilaisvinti iš Hitlerio-Stalino Pakto spąstų".

Atsišaukimas yra lankstinuko formoje, suredeguotas ir atspausdintas taip, kad, pagal sąlygas ir galimybes, būtų galima jį naudoti keliais būdais.

1. Išeivijos lietuviai, asmens ir organizacijos vardu, gali pasirašyti pritarimą atsišaukimui ir (lankstinuką susegę ar suklijavę) siuntinėti centrinės ir vietinės valdžios atstovams, laikraščiu, TV bei radio žinių, redaktoriams, šiaip žurnalistams bei kitiems įtakingiems asmenims. Kiekvienas veiklus lietuvis gali surasti bent 10 tokių adresatų.

2. Lankstinukai yra tokio formato, kad juos galima siuntinėti vokuose svetimtaučiams, prašant juos pasirašyti "APPEAL" ir nuo savęs kreiptis į vyriausybę ar kitus įtakingus asmenis.

3. Su atsišaukimu galima kreiptis į vietines įvairiausias organizacijas, klubus bei bažnyčias, prašant, kad pritartų atsišaukimui ("to endorse") ir nukreiptų į atitinkamas vyriausybės ar spaudos įstaigas.

4. Kai kas ras galimu panaudoti net visus viršminėtus būdus Hitlerio-Stalino Paktui išgarsinti. Be abejo ne vienas suras ir kitų paveiklių būdų šiam atsišaukimui panaudoti.

Šiuos lankstinukus bandoma paskleisti kuo plačiau per eilę išeivijos organizacijų.

VLIK valdyba tiki, jog išeivijos spauda ir radijas, ypač artėjant gėdingajai sukakčiai šių metų rugpiūčio 23 d., palaišys Pakto pasėkų panaikinimo reikalavimą gyvą, tarp kitko skatinant ir šio atsišaukimo panaudojimą tam tikslui.

Halina Mošinskienė

LIETUVIŲ IŠEIVIJOS TUŠTĖJIMO METAI

skaudūs ir gailūs, kai senosios kartos galiūnai taip staigiai nelauktai užgesa, lyg rodos šaltam vėjui siaučiant pasirenka kaip tik tuos pačius atspariausius. ŽORŽE GARŠKA buvo tujų atspariųjų lietuvių visiems pavyzdys. Br. Lietuvių Sąjungos-Alianča, ilgametis narys, gai kiek leido pažintis susipažinti, vienas iš labiausiai darbščių ir gabiausiai tvarkančių tos organizacijos reikalus. "Alianča" istorijos lapuose fotonuotaukose, kuklus bet stambiausias. – Jo bendradarbiai gali daug daugiau papasakoti, daug išsamesnių davinų duoti – ir tikiuosi, kad tai bus raštingųjų tinkamai padaryta. Aš, giliai pritrenkta staigmenos tegaliu pasidalinti su liūdesy ir gilaus skausmo valandoje šeima, savo kukliais prisiminimų trupinėliais, kaip mirgančiais deimantėliais mūsų bendravimo Sąjungoje metų. ŽORGE GARŠKA – dženelmanas, kiekvieną pasitinkęs su šypseną, jaukus, elegantiškas, koks bebūtų, kad ir paprasčiausias Valdybos posėdis. Diskusijose jis mažai dalyvaudavo, daugiau klausydamas ką "kiti pasakys", o savo nuomonę laikydavo, pabaigai. Jis buvo iš prigimties mažakalbis, bet labai mandagiai prilaikydavo "įsikarščiausias nuotakas". Garška buvo "Alianča" nuotakų moderatorius.

Tik jo dėka, visi nariai išsilaike laimėjimuose, kuriuos ši organizacija turi savo izde ir nejudomojo turto nuosavybėje. Jo gyvenimo pagrinde buvo DISCIPLINA visur, kur reikalinga laikytis krašto įstatymų, organizuotų draugijų veikimo teisėtų apraiškų. Kodėl? – Nes pats nuo jaunų dienų laikėsi disciplinos, kaip savo tarnyboje, taip ir visuomeniniame teisėtame išeivijos lietuvių gyvenime.

Tai buvo žmogus niekada nesigirias savo pasiekimais tarnyboje, nei ta savu protu ir nuojauta žmogaus silpnybių nuojauta. Jis buvo toks geras ir visų mylimas Sąjungoje žmogus – lietuvis patriotas.

Jis buvo... Jo nebėra. Kito tokio nebebus – bet draugų širdyse lieka šviesūs draugiškai švlenūs jau praeitin nuslinkę prisiminimai, kad turėjome artume ŽMOGŲ – tikrą draugą, be užuolankų ir melo.

Tuo pačiu reiškiau gilią užuojautą jo Žmonai, dukrai su šeima ir tiems, visiems kurie jį gerbė ir tikrai mylėjo. Su liūdesiu ir šviesiausių prisiminimų bendros bičiulystės – Halina ir Algirdas Mošinskiai.

OPOZICIJA SOVIETŲ PARLAMENTE

Pranešama, kad 150 deputatų sudarė atskirą grupę naujai išrinktame Sovietų Kongrese – opoziciją. Tos grupės vadai pagrinde reikalauja ekonominio gyvenimo pagerinimo ir žemės išdalavimo ūkininkams. Boris Jeltsin pridėjo, kad šios reformos yra reikalingos šiandien, nes pagerėjimo gyventojai nelauks ilgiau kaip vienus metus.

Iš kitos pusės Jegor Ligačov, užkietėjęs komunistas, išbarė tuos radikalus, sakdamas, kad valstybinė nuosavybė ir kolektyvūs ūkiai tinka kraštui ir reformų nereikia.

KULTŪRINIS KAZIMIERINIS FONDAS

1985 metų rugpiūčio 25 dieną, São Paule įsisteigė KULTŪRINIS KAZIMIERINIS FONDAS (KKF) – FUNDO CULTURAL CASIMIRIANO. Fondui pradžia sudarė Kazimierinių Metų Ruošos komiteto pirmininko, kun. Pr. Gavėno, įnašas – Cr.1.000,000.

Fondo tikslas – KKF-das turi tikslą sudaryti finansinę paramą lietuviškam kultūriniam veikimui, ypač spaudos, mokyklų ir, ben drai, jaunimo reikalams.

Fondo kapitalas – KKF-do kapitalą sudaro laisvas tautiečių bei kitų tautiečių įnašas, palikimai, tam tikslui renkamos aukos.

Kapitalas lieka nejudomas; tik kapitalo uždarbis galės būti panaudotas aukščiau numatytiems tikslams.

Fondo administravimas – KKF-dą globos, valdys ir administruos šv. Kazimiero parapijos atsakingi ir teisėti pareigūnai.

Fondo likvidacija – Jei užsibaigtų ir pranyktų numatytieji tikslai čia, Brazilijoje, KKF-do kapitalas būtų perleistas panašiais tikslais veikiančiom organizacijom kitur.

PAGERBKIME SAVO MIRUSIUOSIUS ĮRAŠYDAMI JUOS Į KK FONDA.

KALBĖK LIETUVIŠKAI!

CURSO LITUANO - Fone: 273-0338

Halina Mošinskienė

RUDENS VĖJO DAINA

Skirta A. A. JORGE GARŠKOS
atminimui.

Šiaurys mus kankina staugdamas palan-
gėj —

Šiurpuliais drasko sielą ir kūną,
O tavo akys jau užgėso ir rankos neju-
čia

Nei kūdikio rankutės paspaudimo.

Tu išėjai, né "sudiev" nepasakęs...

Tokia buvo likimo dalia. —

O kas tų visų kurie liko, kas? —

Palydės į Sielų Anapilį rauda?

Kaip ažuolui nukritus vėtroj —

Kritai savo gyvenimo pabaigoj —

Ir svetimos žemės dangus verkia šiandie-
ną

Laidojant kilnujį lietuvių svetur. —

Praamžiaus taip skirta, numirti svetur —

Kas paliko savo tėvynę varge —

Tik vėjas šaltas apglėbęs pečius

Suriš mus, po sunkaus molio žeme.

Bet... Angelo sparnais nešama vélė

Išlaisvinta išvargusio kūno

Skrieja erdvėmis kur jos paskirtis —

Tolyn nuo žemės vargų ir kruvinų "bijū-
nų".

Ir mūsų maldose prašome Tave,

Atleisk mums mūsų kaltes — Viešpatie,

Amžiną džiaugsmą duok Vėlei artimo
mūsų.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

AŠ KVIEČIU JUS. Ši Kęstučio Trima-ko paruošta 208 psl. knyga supažindina skaitytojus su plačiai pasaulyje nuskambėjusiais įvykiais Medjugorėje, Jugoslavijoje. Knygos pirmoje dalyje sugiausiai aprašomi įvykiai, asmenys, aplinkybės, mokslinių tyrimų išvados, hierarchų bei teologų pareiškimai-įsitikinimai Marijos apsišėkimų tikrumu. Antroje dalyje spausdinami lietuvių kalbon išversti Marijos žodžiai, kurie visiškai atitinka — tiesiog patvirtina — Evangelijos bei Bažnyčios mokslo tiesas; jie yra suskirstyti pagal temas su trumpais įvadais. Knyga gaunama leidykloje: Židinys, c/o R. ir S. Kunstmanai, 8000 Tapper PL., Dyer,

Žuvęs karys
už Lietuvos laisvę.
Skulptoriaus J. Dagio
medžio skulptūra.

SUJUDO TAUTA

Sovietų Sąjungos imperija gera valia dar niekam nieko nedavė ir nesiruošia duoti. Jos tikslas dabar yra tik duoti žmonėms geresnį gyvenimą, nes visa ekonomija yra visiškame chaose, todėl grėšia pavojus tai imperijai žlugti, tad reikia atleisti vadeles ir duoti šiek tiek žmonėms atsikvėpti.

Tiesiog stebuklas, šio pasaulinio sąmyšio metas, pažertas laisvėjimu iš pačio Dangaus. Tai atsiradusi proga, tvirtas tautos pasiryžimas vieną kartą pasakyti gana Maskvos savivaliavimui, to viso melo, apgavysčių, žmogaus kūno ir sielos išnaudojimo — to viso okupacijos jungo. Toks aiškus pasisakymas už tikrą ir realų Lietuvos valstybės suverenitetą, aiškiau — nepriklausomybę, vis daugiau suka į visos tautos išsilaisvinimo kelią ir įrodymą, užmigusiam laisvam pasauliui padarytą tokią didelę šiam kraštui ir visam Pabaltijui skriaudą.

Bet toks staigus pabaltiečių sujudimas išsiveržti iš Maskvos glėbio ir skelbti negirdėtas laisvės idėjas kažin ar Maskvai buvo tikėtas. Sunku žinoti ką galvojo Kremliaus vadovai pradėdami tą savo "persitvarkymo" politiką. Jei ir tikėjo, tai ir turi priemonių negirdėtas istorijoje laisvės idėjas užgniaužti. Kol nebus galutinai išspręsti 1939 — 1940 metų įvykių išdavos, Stalino — Hitlerio paktas ir nutarimu Lietuvą įjungti į TSRS, tol persitvarkymas negalės sėkmingai vykti.

Kaip tie įvykiai ateityje besiklostytų; bet šiandien Lietuva yra pakilusi žygiuot laisvėjimo kryptimi — iki visiškos laisvės ir nepriklausomybės. Negali būti né vieno lietuvių, giliai susipratusių tautos likimu, nesvarbu ką jis viešai deklaruotų, nemąstančio apie Lietuvos, kaip nepriklausomos valstybės atkūrimą. Jei tas politinis, demokratinis nacionalinis judėjimas giliai įleis šaknis į visą tautą, jei apims visus gyventojų sluoksnius, visas sritis, jis taps nepalaužiamu.

Maskva bijo, kad visas Pabaltijo kraštų judėjimas nenuėitų jiems nepageidaujama kryptimi, todėl imsis priemonių tokiai galimybei sustabdyti. To Pabaltijo nepriklausomo gyvenimo kryptis kur nors turi ribą, ir iki nepriklausomybės gali būti dar toli.

Ne Maskvos malonė pabaltiečiams ką nors davė, bet jie patys susigrąžino ir laisvesnį žodį, ir laisvesnę spaudą, ir kalbą, ir bažnyčias. Susigrąžino, nes daugelį metų dėl to kietai kovojo. Sujudo tauta, lyg iš naujo atgimusi, nauji žodžiai, mintys, idėjos lyg viesulas praėjo po visą Lietuvą be baimės būti užčiauptom lūpom.

Ar pasieks lietuvių tauta savo tikslą, ar ir vėl bus suveržta Maskvos varžtais, gal ne tokiais žiauriais kaip buvo, bet labai stropiai kontroliuojamais. Jei nebus laimėta pilna laisvė ir nepriklausomybė, bet visvien kokia nors ekonominė laisvė suteiks lengvesnį gyvenimą — visiško pralaimėjimo tikriausiai nebus.

V. V.

M i n t y s

Pūsti į viršininko dūda gali ir ne muzikantas.

Į galvą atėjo mintis, bet nieko galvoje neradusi — vėl išėjo...

**SOC. NACIONAL DE
AUTOMÓVEIS E PEÇAS LTDA.**

RUA JOÃO PESSOA, 261
SANTOS TEL: 35-3721

MŪSŲ LIETUVOS PRENUMERATA
GALIMA UŽSIMOKĖTI TAIP PAT V.
ZELINOS PARAPIJOS KLEBONIJOJ.

ANGIE
GIRCKUS & CIA. LTDA.
CONFECÇÃO MASCULINA E FEMININA
MODAS

Rua Solon, 773
CEP 01127

Fone: 221-6377

Bom Retiro
São Paulo — Capital

NEUŽMIRŠK PAREMTI BRAZILIJOS LIETUVIŲ FONDA

KAPITALAS YRA NENAUDOJAMAS – TIK UŽDARBIS,
LIETUVIŠKIEMS REIKALAMS
AUKOK IR TAPK FONDO NARIU.

AUKAS SIŪSTI VARDINIAIS ČEKIAIS – "COMUNIDADE LITUANO
BRASILEIRA" VARDU.

RUA JUVENTUS, 28 – SÃO PAULO 03124 – "BLF"

B. L. BENDRUOMENĖ

SOLIDARUMO MOKESTIS, 1989 m.

Eduardo Pažėra Jr.	NCz\$. 5,00
Eduardo Z. Jakštys	NCz\$. 5,00

	NCz\$. 10,00

conta 101.076-0

União de Bancos Av. Zelina – V. Zelina

B. L. FONDAS

Algirdas Baužys	NCz\$. 300,00
Antanas Rudys	NCz\$. 10,00

	NCz\$. 310,00

Poupança Bradesco

conta 6.701-004-3 Praça Rep. Lituana
Vila Zelina

B. L. Bendruomenės
B.L. Fondo išdininkas

ŽINIOS IR SVEIKINIMAI IŠ AFRIKOS

Lietuvių yra ir ten, kur mes mažiau
tikimės ir manome.

Jų yra ir "Žalioje Afrikoje", ypač jos
pietinėje dalyje.

Tačiau, kas mus nuoširdžiai atsimena
ir mums, bent retkarčiais parašo, tai mūsų
kun. Hermanas Šulcas.

Iš Muscha, Rwanda, 1989.VI.1, jis
rašo:

"Ačiū už nuoširdumą ir sveikinimus
Mamai ir man.

Mama dabar 75-metė, bet dar tvirtai
gyvuoja, visad kruta ir juda, nors ir jai
teko keletą kartų sunkiai sirgti malarija,
bet mes abu vis dar įstengiame atsigausti...

Suprantu Jūsų rūpesčius ir sielojimą-
si dėl lietuviškos veiklos tęstinumo.

Ir mes čia, abu su mama, dažnai apie
tai kalbame, rūpinamės. Visi, visur pri-
valome atsakomingsi elgtis, ypač Lietu-
vos reikalu.

Ir aš čia turiu užtikrinti veiklos tęsti-
numą vietiniam apleistam jaunimui.

Įkūriau jaunimui užuovėją – kaimelį,
kuriame nemažas skaičius jų gyvena,
nes neturi kur kitur pastogės.

Kai turėsiu kas čia mane pavaduos,
vyksiu į talką lietuviškai pastoracijai, ar
Europoje ar Amerikoje, ar dar kur ki-
tur.

Planuoju, ypač dėl atsigavimo nuo
malarijos, vykti, su mama, Europon
3-4 mėnesiams.

Norėjau lankytis ir JAV-bėse, nes jau
14 metų kai ten nesilankau. Ta proga
būčiau gal ir į Braziliją užsukęs.

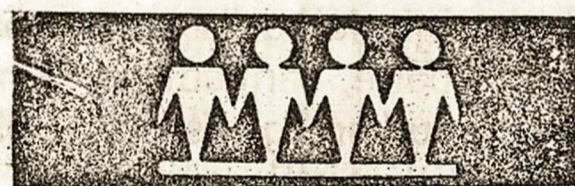
Linkiu geros sėkmės dėl Petro Perku-
mo Beatifikacijos.

Nuoširdaus džiaugsmo Jums ir išteki-
miams mūsų bendradarbiams ir buvu-
siams auklėtiniais.

Dievulio palaima ir Marijos Kriščio-
nių Pagalbininkės globa telydi mus visus
visur, visada.

Su dėkingumu ir nuoširdumu Jūsų

Kun. Hermanas Šulcas

UŽSIMOKĖJO UŽ "ML"

Stasys GERVETAUSKAS	NCz. 10,00
Nijolė ŽALKAUSKAS	NCz. 10,00
Magdalena VINKŠNAITIENĖ	10,00
Salomé NARUŠIENĖ	NCz. 15,00

AČIŲ MARIJAI

Š. m. vasario mėn. 12 d. Melbourne,
Šv. Jono bažnyčioje, mišias koncelebravo
sąžinės kalinys kun. A. Svarinskas ir vietos
lietuviai kunigai: P. Daukrys, J. Petrauskas,
S. Gaidelis, S.J. Po mišių buvo perskaitytas J.
Mikšto eilėraštis "Ačiū Marijai":

Ilgą laiką taip Mariją
Prašėm lengvinti vergiją.
Dievo Motina Skaisčiausia
Šių maldavimų išklause.

Štai jau garbinam ir švenčiam
Kunigo Svarinsko kančią,
Kurią jis toli paliko,
Laukiant Lietuvos Velykų.

Ačiū, ačiū Tau, Marija,
Kad jau lengvini vergiją
Savo žemėj Lietuvoj,
Aušros Vartuos, Šiluvoj.

Per malonę Tavo šventą
Pančiai priespaudos jau krenta
Nuo šventovių, nuo žmonių,
Nuo vergų, nuo kankinių.

O kurie tremty jau mirė,
Ką žiauri lemtis jiems skyrė,
Baigės jiems jau vergija,
Juos globoji Danguje.

Ačiū, ačiū Tau, Marija,
Amžių Dievo Viešpatioj!
Tu — dosni, Tu — gailestinga
Guodi kraštą nelaimingą.

• Daugiausia tie peikia, kurie
mažiausiai veikia

KALBĖK LIETUVIŠKAI!

CURSO LITUANO - Fone: 273-0338

MŪSŲ ŽINIOS

Na. Sra. Aparecida VI. Stančikaitė
vista por um lituano Brazilijos Madona

ŠIŲ METŲ LIEPOS 30 DIENA

Šv. Kazimiero parapija (Moóca) su
Šv. Juozapo Vyrų Brolija (V. Zelina)
ruošia

ŠVENTKELIONĘ Į APARECIDA

tikslu

– padėkoti Švč. Dievo Motinai už lietuvių tautos pavyzdinę ištikimybę Dievui ir Bažnyčiai bei už sveikintinus pasikeitimus Lietuvoj

– išreikšti padėką Brazilijos Episkopatui už "Dieną Maldos už Lietuvą", paskeibta CNBB (Brazilijos Vyskupų Konferencijos) Liturginiam kalendoriui ir atšvestą daugely Brazilijos parapijų

– prašyti ypatingos Marijos globos ir didesnės Aukščiausiojo pagalbos lietuvių tautai atgauti taikiu būdu pilną tautinę ir krikščionišką laisvę.

Norintieji dalyvauti yra prašomi susisiekti:

(Zelinoj): A. Rudys, telef. 216-7880
Da. Ana, telef. 63-5975
(Mokoj): klebonija telef. 273-0338

GERIAUSIAS BŪDAS UŽSIMOKĖTI
MŪSŲ LIETUVOS PRENUMERATA,
tai išrašyti čekį Francisco Gavénas ar
Petras Rukšys vardu ir pasiųsti paptas-
tu paštu.

PARDUODAM E
AUTOMOBILIAMS
LIPINĖLIUS
VĒLIAVĒLES
ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJ

Šio "ML" numerio

GARBĖS LEIDĖJAS

V. Zelinos Šv. Juozapo parapijos

L. K. MOTERŲ DRAUGIJA

Ištvermingoms lietuviško laikraščio skaitytojoms
ir rėmėjoms širdingai dėkojame.

ML redakcija ir administracija

ŠV. ONOS ŠVENTĖ

Artinantis Šv. Onos šventei, liepos
26 dieną, širdingai sveikiname visas
ONAS.

Sekmadienį, liepos 23 dieną, per 11
valandos Mišias V. Zelinoj, pasimelsim
už visas Onas bei kitas buvusias bei esan-
čias nares. O 4 val. po pietų Jaunimo
Namuose, V. Zelinoj, susirinksime ben-
drai arbatėlei.

V. Zelinos Šv. Juozapo parapijos Lie-
tuvų Katalikių Moterų Draugija.

SAJUNGA - ALIANÇA

Kviečia visus narius ir simpatizantus,
į mūsų draugišką susitikimą, kiekvieną
mėnesį kas antrą sekmadienį 3 val. po
pietų. Bus: užkandžio, lošimų ir šokių
su alučiu.

Valdyba

MIRĖ JURGIS MORKERTAS

Giminių ir bičiulių informacijai, pra-
nešame, kad ir kiek pavėluotai, įvykusią
staigią mirtį JURGIO MORKERTO.

Maždaug 70-metis Jurgis, jau nuo se-
niau nesveikavo.

Paskutiniu laiku jis gyveno pas seserį
V. Maria baire, Sanpaulyje. Mirė kraujo
prasiliėjimu į smegenis, šių 1989 metų
Velykų Didžioje Savaitėje.

KPU

ESPERANTO IŠKELIA LIETUVA

Pasaulinė Esperanto kalba garsino
Lietuvą ir carinės-istorinės Lietuvos lai-
kais; garsina ir dabar.

D-ras Ludvikas Lozorius Zamenhof'as,
gimęs Baltstogėj, pastoviai save laikė
lietuviu.

Bet kur yra kalbama apie Pasaulinę
Esperanto kalbą, dabar ypač stipriai be-
silaikančioj Kinijoje, Japonijoje bei Rytų
Eurpos kraštuose, ten girdimas ir Lie-
tuvos vardas.

Esperantininkai jau per ištisą šimtme-
tį pagarbiai ir su padėka kalba ir rašo
apie Lietuvą.

Ir čia, Brazilijoje, neseniai išėjęs espe-
rantininkų biuletenis "Brazilia Katoliko
(Brazilijos katalikas)" kurį redaguoja
Mogi das Cruzes universiteto profeso-
rius Euclides Carneiro da Silva, gan pla-
čiai aprašo dabartinius įvykius Lietuvoj.

Ir iš viso, nuo 1981 m. kun. P. Urbai-
čio pradėtas redaguoti "Brazilia Katoliko"
pastoviai primindavo Lietuvą kaip
D-ro Zamenhof'o, Esperanto kalbos
įkūrėjo, tėvynę. Nors jis ilgiau gyveno
Lenkijoje ir mirė Varšuvoj, ir dėl to kai
kurie istorikai lenkai jį pasauliui prista-
to kaip jų tautietį ir daug ką suklaidina,
pats Zamenhof'as Lietuvą laiko ir vadi-
na "mano tėvynę".

ŽODYNAS

DICIONÁRIO PORTUGUÊS LITUANO LITUANO PORTUGUÊS

SEGUNDA EDIÇÃO

MŪSŲ LIETUVA